

ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน

The Knowledge about Old Age Social Security of The Insured Person

พรรัตน์ สัจจะวสิน*, ภิรดา ชัยรัตน์**

Pornrat Sujjavasin*, Pirada Chairatana**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Faculty of Social Sciences Kasetsart University

Received: May 19, 2022 Revised: February 14, 2024 Accepted: May 7, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน (2) เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (3) เพื่อศึกษาข้อมูลด้านช่องทางการรับรู้ที่ผู้ประกันตนรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือผู้ประกันตนในความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 9 จำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Fisher's Least Significant Difference กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกันตนมีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ อยู่ในระดับมาก ผู้ประกันตนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการใช้สิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกัน มีระดับความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตาม ข้อมูลด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ พบว่า ผู้ประกันตนมีการรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ ส่วนใหญ่จากเว็บไซต์ของสำนักงานประกันสังคม รองลงมา คือ โทรทัศน์ และน้อยที่สุด คือบอร์ด/ป้ายประชาสัมพันธ์

คำสำคัญ: การประกันสังคม, ชราภาพ, ผู้ประกันตน

Abstract

The objectives of this research (1) were to study the level of knowledge about old age social security of the insured person (2) to compare the knowledge of the old age social security of the insured person. classified by personal factors (3) to study the media channels in which insurers are about old age social security. The sample was 370 insured persons in the Bangkok Social Security Office Area 9. Questionnaire was used for data collection. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, statistical value, t-test, One -Way ANOVA, LSD. The level of significance was set at .05.

The results showed that the level of knowledge about old age social security of the insured person was high. The difference in age, marital status, and experience in using benefits had different satisfaction towards the knowledge about old age social security of the insured person. However, media channels of knowledge about old age social security of the insured person, Most of them are from the website of the Social Security Office followed by television and the least is a bulletin board/publicity sign

Keywords: Social Security, Old Age, The Insured

บทนำ

ประเทศไทยมีประชากรครบ 60 ล้านคนเมื่อปี พ.ศ. 2539 กว่า 20 ปีผ่านมาประชากรไทยเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่ช้ามากคือเพิ่มขึ้นไม่ถึงร้อยละ 0.5 ต่อปี สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีการคาดการณ์ตามรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553 – 2583 ว่าจำนวนประชากรของไทยจะมีการเพิ่มขึ้นจาก 66.5 ล้านคนในปี 2563 เป็น 67.2 ล้านคน ในปี 2571 หลังจากนั้นจำนวนประชากรจะลดลงในอัตราร้อยละ -0.2 ต่อปี และในปี 2583 คาดประมาณว่าจะมีประชากรทั้งหมดประมาณ 65.4 ล้านคน ซึ่งประชากรวัยเด็ก (แรกเกิด - 14 ปี) มีแนวโน้มลดลง โดยประชากรผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ในปี 2563 มีจำนวน 12 ล้านคน (ร้อยละ 18) เพิ่มขึ้นเป็น 20.42 ล้านคน (ร้อยละ 31.28) ในปี 2583 การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรสูงอายุนี้ ส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งทำให้รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุ ในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีในวาระสุดท้ายของชีวิตที่พึงได้รับจากรัฐ รัฐบาลจึงกำหนดให้วาระผู้สูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการผู้สูงอายุแห่งชาติครอบคลุมทั้งกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ (25-59 ปี) และผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) สำหรับในกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ รัฐบาลมีแผนส่งเสริมเน้นเรื่องการออม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่วัยเกษียณอย่างมีคุณภาพ มีรายได้และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ปัจจุบันรัฐบาลได้วางแผนระบบการออมเงินให้รองรับการเกษียณซึ่งแบ่งได้เป็นการออมภาคสมัครใจ และการออมภาคบังคับ โดยมีเป้าหมายสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สร้างหลักประกันที่มั่นคงในชีวิตของประชากร ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งเน้นด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างความมั่นคงของผู้สูงอายุให้มีรายได้ที่พอเพียงจนถึงวัยเกษียณ เป็นการยกระดับศักยภาพของประเทศ และเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

สิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ เป็นการออมภาคบังคับในกองทุนประกันสังคม ของสำนักงานประกันสังคม โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ประกันตนในวัยเกษียณว่าเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ ผู้ประกันตนที่ได้ออมเงินเข้ากองทุนประกันสังคม จะมีเงินที่สะสมมาในรูปแบบของเงินชราภาพที่จะใช้ในการดูแลในวัยเกษียณ โดยเป็นหลักประกันในเรื่องของรายได้หลังการเกษียณ ให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างราบรื่น ผู้ที่อยู่ในวัยเกษียณที่ยังอยู่ในระบบประกันสังคม จึงควรมีการเตรียมพร้อมด้านความรู้ในเรื่องสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้วางแผนการออมเงินไว้ใช้ในวัยเกษียณ ซึ่งจะทำให้ชีวิตในช่วงวัยเกษียณมีหลักประกันความมั่นคง ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากแก่ผู้ประกันตนในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าว ซึ่งการจะทำให้ผู้ประกันตนมีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ที่ผ่านมาสำนักงานประกันสังคมได้

ตระหนักถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ผ่านทางช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกันตนได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และสามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงมีอย่างเต็มที่

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมพร้อมการยื่นขอรับสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพที่จะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะสามารถนำปัจจัยต่าง ๆ มาพัฒนาในการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพเพื่อให้ผู้ประกันตนได้มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อมูลด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประเภทของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาด้วยวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Method)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้ประกันตนในความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 9 ผู้ศึกษาใช้ฐานข้อมูลจำนวนผู้ประกันตนที่ยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ ในปี 2564 จำนวน 6,307 ราย มากำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูล ณ วันที่ 20 มกราคม 2565 Social Security Office (2565) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Krejcie and Morgan ศรีรัฐ โกวศ์ (2554) ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 365 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยไม่ใส่ซ้ำ เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และประสบการณ์ในการใช้สิทธิประโยชน์ทดแทน

ส่วนที่ 2 ช่องทางการรับรู้ ได้แก่ 1. เว็บไซต์ของสำนักงานประกันสังคม www.sso.go.th เฟซบุ๊กของสำนักงานประกันสังคม แอปพลิเคชันไลน์ (Line) วิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์สายด่วน 1506 แผ่นพับ/คู่มือ/เอกสาร/วารสาร/จดหมายข่าว บอร์ด/ป้ายประชาสัมพันธ์ โดยเดินทางมาที่สำนักงานประกันสังคมด้วยตนเอง โดยโทรศัพท์สอบถามเจ้าหน้าที่ที่สำนักงานประกันสังคมพื้นที่

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าสถิติการทดสอบที่ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตนตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา สมมติฐานการวิจัย ตลอดจนนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความแม่นยำ และความเชื่อมั่นที่ได้มาตรฐานแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับผู้ประกันตน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา ประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายลักษณะของตัวแปร ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Pos Hoc แบบ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้นับส่วนใหญ่ พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 มีอายุ 30-39 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 มีสถานภาพสมรสที่มีสถานะโสด จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 มีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 และมีประสบการณ์ในการใช้สิทธิประโยชน์ จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 77.3

2. ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพด้านสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ

โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = .85$ และ $S.D. = .09$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ด้านหลักการประกันสังคม เท่ากันกับความรู้ด้านสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = .85$, $S.D. = .14$ และ $S.D. = .11$)

ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพด้านหลักการประกันสังคม โดยรวมอยู่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = .85$ และ $S.D. = .14$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ 7 สิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนเกิดจากการจ่ายเงินสมทบที่ครบเงื่อนไข มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = .99$ และ $S.D. = .10$) รองลงมา คือ ข้อที่ 4 กองทุนประกันสังคมจะจ่ายเงินสิทธิประโยชน์ในกรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร ทูพพลภาพ ตาย ชราภาพ ว่างาน ($\bar{X} = .93$ และ $S.D. = .26$) และข้อที่ 2 สำนักงานประกันสังคมมีการให้ความคุ้มครองผู้ประกันตนทั้งหมด 7 กรณี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = .56$ และ $S.D. = .50$)

ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพด้านสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = .85$ และ $S.D. = .11$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 24 กรณีที่ในระหว่างที่รับเงิน

บำนาญชราภาพ หากเสียชีวิตจะหยุดจ่ายเงินชราภาพตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่เสียชีวิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 1.00$ และ $S.D. = .05$) รองลงมาคือ ข้อที่ 13 สิทธิประโยชน์กรณีชราภาพมี 2 ประเภท คือ บำนาญชราภาพและบำเหน็จชราภาพ ($\bar{X} = .99$ และ $S.D. = .09$) และข้อที่ 8 สำนักงานประกันสังคม เริ่มเก็บเงินสมทบกรณีชราภาพเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2541 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = .54$ และ $S.D. = .50$)

3. ข้อมูลด้านช่องทางการรับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพของผู้ประกันตน พบว่า ผู้ประกันตนที่ทำการศึกษาค้างนี้ รับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ ส่วนใหญ่จากเว็บไซต์ของสำนักงานประกันสังคม www.sso.go.th จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 รองลงมา คือ โทรทัศน์ จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 และน้อยที่สุด คือบอร์ด/ป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านหลักการประกันสังคม ผู้ประกันตนมีความรู้ในเรื่องสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนเกิดจากการจ่ายเงินสมทบที่ครบเงื่อนไข มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากสำนักงานประกันสังคมให้ความสำคัญคุ้มครองผู้ประกันตนในสิทธิประโยชน์กรณีต่าง ๆ ซึ่งในแต่ละกรณีนั้น การยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เมื่อผู้ประกันตนต้องการที่จะขอใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ผู้ประกันตนจะต้องทราบเงื่อนไขในการขอรับสิทธิประโยชน์เป็นอย่างแรก จึงทำให้ผู้ประกันตนที่อยู่ในระบบประกันสังคมส่วนใหญ่จะทราบถึงเงื่อนไขการขอรับสิทธิประโยชน์ของสำนักงานประกันสังคมว่า จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในแต่ละสิทธิประโยชน์จะมีเงื่อนไขในการยื่นขอแตกต่างกันไป ผู้ประกันตนที่มีความสนใจในสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของสำนักงานประกันสังคม หรือผู้ที่เคยยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ต่อสำนักงานประกันสังคมก็จะทราบเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการขอรับสิทธิประโยชน์นั้น ๆ ในขณะที่ผู้ประกันตนที่มีความรู้ในเรื่องสำนักงานประกันสังคมมีการให้ความสำคัญคุ้มครองผู้ประกันตนทั้งหมด 7 กรณี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เนื่องจาก สำนักงานประกันสังคมให้ความสำคัญคุ้มครองผู้ประกันตนในสิทธิประโยชน์กรณีต่าง ๆ ทั้งหมด 7 กรณี ได้แก่ กรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย อุพพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร คลอดบุตร ชราภาพ และว่างงาน ซึ่งผู้ประกันตนจะทราบเพียงเฉพาะสิทธิประโยชน์ที่ตนเองเคยมีประสบการณ์ในการยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ หรือจากประสบการณ์การใช้ยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ของเพื่อนร่วมงาน คนรู้จัก หรือบุคคลในครอบครัวเท่านั้น ซึ่งแต่ละคนอาจจะไม่เคยยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ครบทุก 7 กรณี จึงทำให้ผู้ประกันตนทราบสิทธิประโยชน์เพียงเฉพาะบางกรณีเท่านั้น อาจเนื่องมาจากสำนักงานประกันสังคมยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้ประกันตนยังไม่ทราบข้อมูลสิทธิประโยชน์ที่สำนักงานประกันสังคมให้ความสำคัญคุ้มครองทั้งหมด

ด้านสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ ผู้ประกันตนมีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพอยู่ในระดับมาก โดยผู้ประกันตนมีความรู้เรื่องกรณีที่ในระหว่างที่รับเงินบำนาญชราภาพ หากเสียชีวิตจะหยุดจ่ายเงินชราภาพตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่เสียชีวิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากการประกันสังคมกรณีชราภาพเป็นการคุ้มครองผู้ประกันตนที่สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนด้วยการเกษียณอายุ โดยสำนักงานประกันสังคมจะยังคุ้มครองผู้ประกันตนให้ได้รับเงินชราภาพตลอดไปทุกเดือนจนกระทั่งเสียชีวิต ซึ่งเงิน

ชราภาพเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ประกันตนที่เกิดจากการที่ผู้ประกันตนนั้น ได้ส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคมจึงให้การคุ้มครองผู้ประกันตนโดยการจ่ายเงินชราภาพให้แก่ผู้ประกันตนไปตลอดจนกระทั่งผู้ประกันตนเสียชีวิต ดังนั้น หากผู้ประกันตนเสียชีวิตแล้ว การคุ้มครองกรณีชราภาพก็จะสิ้นสุดลงไปด้วย สิทธิเฉพาะตัวดังกล่าวก็จะสิ้นสุดลง เงินชราภาพก็จะหยุดจ่ายตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2541 น้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานประกันสังคมเริ่มเก็บเงินสมทบกรณีชราภาพเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2541 ซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีมาตรการคุ้มครองในสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ จนกระทั่งเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2541 สำนักงานประกันสังคมได้เริ่มเก็บเงินสมทบในส่วนกรณีชราภาพเพิ่มขึ้น จึงจะมีเฉพาะผู้ที่เป็นผู้ประกันตนอยู่ในขณะนั้น ที่จะทราบถึงการเริ่มเก็บเงินสมทบกรณีชราภาพดังกล่าว แต่ผู้ที่เป็นผู้ประกันตนหลังจากวันดังกล่าวแล้วจึงอาจไม่ทราบว่าสำนักงานประกันสังคมได้ให้การคุ้มครองสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ โดยการเก็บเงินสมทบในส่วนกรณีชราภาพมาตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2541

2. ผู้ประกันตนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพแตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลในแต่ละด้าน พบว่า

ผู้ประกันตนที่มีเพศแตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ประกันตนทั้งเพศหญิงและเพศชายที่ยังอยู่ในวัยทำงานและยังคงอยู่ในระบบของประกันสังคมนั้น สำนักงานประกันสังคมให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประกันตนให้ได้รับสิทธิประโยชน์ชราภาพอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นอัตราที่เรียกเก็บเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม และอัตราที่นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบให้แก่ผู้ประกันตน รวมไปถึงหลักเกณฑ์ในการจ่ายสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพนั้น ใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเดียวกันทั้งสิ้นทั้งเพศหญิงและเพศชาย จึงทำให้ไม่ว่าผู้ประกันตนที่เป็นเพศหญิงหรือเพศชายต่างก็ได้รับการคุ้มครองกรณีชราภาพอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ประกันตนทั้งเพศหญิงและเพศชายจึงมีความรู้ในสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัชชา เกลียวสัมพันธ์ใจ (2555) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจสิทธิกรณีชราภาพของผู้ประกันตน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 7

ผู้ประกันตนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพในภาพรวม มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 30-39 ปี และอายุตั้งแต่ 20-29 ปี ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ประกันตนที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป เป็นช่วงอายุที่เป็นผู้ประกันตนมานาน ซึ่งอาจจะมีประสบการณ์การใช้สิทธิประโยชน์ในกรณีต่าง ๆ มาบ้างแล้ว และเป็นช่วงวัยที่ใกล้เข้าสู่วัยเกษียณที่จะต้องเริ่มเรียนรู้ หรือสนใจที่จะศึกษาหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองในการเตรียมตัวและวางแผนอนาคตอันใกล้ให้ตนเองสามารถอยู่ในเงื่อนไขในการที่จะได้รับเงินชราภาพ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพมากกว่ากลุ่มที่มีช่วงอายุน้อยกว่า ซึ่งอาจจะยังไม่ได้มีการวางแผนการดำเนินชีวิตในวัยเกษียณของตนเอง จึงยังทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพยังไม่มากพอซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริกาญจน์ ศิโรจน์นวกุล (2557) ศึกษาเรื่อง ความรู้การใช้สิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคม 7 กรณี

ผู้ประกันตนที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ ในภาพรวมมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลานาน ผู้ประกันตนที่มีสถานภาพสมรสนั้น มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัวที่มากกว่า จึงหาช่องทางเพื่อที่จะช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัวของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้ประกันตนที่มีสถานะภาพสมรสแล้วเข้าถึงสิทธิประโยชน์กรณีต่าง ๆ ที่สำนักงานประกันสังคมให้การคุ้มครองได้มากกว่าผู้ประกันตนที่มีสถานภาพโสด เช่น สิทธิประโยชน์กรณีคลอดบุตร และสงเคราะห์บุตร จึงทำให้ผู้ประกันตนที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีโอกาสที่จะได้ติดต่อสอบถามกับสำนักงานประกันสังคม จึงเกิดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของตนในกรณีต่าง ๆ รวมถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการที่จะได้รับเงินชราภาพได้มากกว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัชชา เกลียวสัมพันธ์ใจ (2555) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพของผู้ประกันตน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 7 และ กฤษฎาเรศ พูลศิลป์ (2557) ศึกษาเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพของผู้ประกันตนในจังหวัดชลบุรี

ผู้ประกันตนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ประกันตนเมื่อเข้าสู่ระบบประกันสังคม จะได้รับสิทธิประโยชน์ในกรณีต่างๆ รวมถึงกรณีชราภาพ เป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์เดียวกัน เพราะเงื่อนไขการจ่ายสิทธิประโยชน์ต่างๆ และกรณีชราภาพนั้นจะใช้หลักเกณฑ์ระยะเวลาการส่งเงินสมทบของผู้ประกันตนที่ได้ส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมในการพิจารณาจ่ายสิทธิประโยชน์เป็นหลัก ผู้ประกันตนทุกรายไม่ว่าจะมีความรู้ในระดับใด ก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัชชา เกลียวสัมพันธ์ใจ (2555) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพของผู้ประกันตน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 7 และงานวิจัยของ วารุณี แผนนรินทร์ (2561). ศึกษาเรื่อง ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคมจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ประกันตนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก รายได้ของผู้ประกันตนนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่แบ่งระดับของความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ เพราะไม่ว่าผู้ประกันตนจะมีรายได้มากหรือน้อยต่างกัน สำนักงานประกันสังคมจะมีการจัดเก็บเงินสมทบในอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนเท่ากันตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี แผนนรินทร์ (2561). ศึกษาเรื่อง ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคมจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ประกันตนที่มีประสบการณ์การใช้สิทธิประโยชน์แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่ากลุ่มที่เคยมีประสบการณ์การใช้สิทธิประโยชน์ มีความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพมากกว่าผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การใช้สิทธิประโยชน์ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ประกันตนที่เคยมีประสบการณ์การยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ ได้ติดต่อและสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ ทำให้ได้ทราบข้อมูลในสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มากขึ้น อีกทั้งได้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีอื่น ๆ รวมไปถึงข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพด้วย จึงทำให้มีโอกาสได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพได้มากกว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัชชา เกลียวสัมพันธ์ใจ (2555) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ

ของผู้ประกันตน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 7 และงานวิจัยของ สิริ กาญจน์ ศิโรจน์นวกุล (2557) ศึกษาเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิประโยชน์ทดแทนกองทุน ประกันสังคมทั้ง 7 กรณี คือ กรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน กรณีคลอด บุตร กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน

3. ช่องทางการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตน พบว่า กลุ่ม ตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้างนี้ รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพมาจากเว็บไซต์ของสำนักงาน ประกันสังคม จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ทั้งนี้เนื่องจาก ช่องทางเว็บไซต์ของสำนักงาน ประกันสังคม www.sso.go.th เป็นช่องทางที่จะทำให้ผู้ประกันตนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้โดยง่ายและ สะดวกรวดเร็ว เนื่องจากไม่ต้องเดินทางมาที่สำนักงาน อีกทั้งยังเป็นแหล่งข้อมูลที่ครอบคลุมสิทธิประโยชน์ กรณีต่าง ๆ ทุกกรณี และมีความถูกต้องน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมา ติดต่อสอบถาม ในขณะที่รองลงมา คือ โทรศัพท์ จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 อาจเป็นเพราะ เป็นรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกบ้าน แต่เป็นช่องทางที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ทุก ช่วงเวลาดังเช่นทางเว็บไซต์ของสำนักงานประกันสังคม เนื่องจากการออกอากาศทางโทรศัพท์จะมีเฉพาะ บางช่วงเวลาเท่านั้น แต่จะมีความสะดวกสบาย และไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเช่นกัน และช่องทางการ รับรู้ที่น้อยที่สุด คือ จากบอร์ด/ป้ายประชาสัมพันธ์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 อาจเป็นเพราะ บอร์ด หรือป้ายประชาสัมพันธ์นั้น ผู้ประกันตนต้องเดินทางออกจากบ้านไปพบเจอ และอาจเป็นเพราะจำนวนบอร์ด หรือป้ายประชาสัมพันธ์ยังมีจำนวนไม่มากเพียงพอ ที่ผู้ประกันตนจะพบเห็นได้ทุกที่ ซึ่งเข้าถึงได้ยากกว่าสอง อันดับแรก อีกทั้งอาจจะมีรูปลักษณะที่ยังไม่ดึงดูดความสนใจหรือทันสมัย จึงต้องคำนึงถึงรูปแบบในการ นำเสนอเพื่อให้เกิดความน่าสนใจจากผู้ประกันตนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่จะสื่อให้ เกิดความเข้าใจได้ง่ายหรือแม้กระทั่งสีและขนาดของตัวอักษร ก็ล้วนมีผลต่อความสนใจของผู้ประกันตนที่ ผ่านไปมา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาพบว่า แม้ว่าความรู้การประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตนจะอยู่ใน ระดับมาก แต่ผู้ประกันตนมีความรู้ในเรื่องของสำนักงานประกันสังคมเริ่มเก็บเงินสมทบกรณีชราภาพเมื่อ วันที่ 31 ธันวาคม 2541 มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้ ความรู้ในเรื่องดังกล่าวนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความ ค้ำครองแก่ผู้ประกันตนในกรณีชราภาพ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกันตนได้เห็นถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริงในการ ค้ำครองกรณีชราภาพของสำนักงานประกันสังคม ที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนการดำรงชีวิตในยาม เกษียณ สำนักงานประกันสังคมได้ส่งเสริมให้ผู้ประกันตนมีการวางแผนชีวิตในยามเกษียณโดยการสะสม เงินสมทบไว้ตั้งแต่ในช่วงยังเป็นวัยแรงงาน ซึ่งเป็นวัยที่ยังมีกำลังที่จะหาเงินเก็บไว้เพื่อใช้ดำรงชีวิตในยาม เกษียณในมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ไม่เป็นภาระแก่คนในครอบครัว ซึ่งจะเป็นการยกระดับชีวิตให้ ผู้ประกันตนมีชีวิตที่มีคุณภาพตลอดระยะเวลาที่มีชีวิตอยู่ อีกทั้งเมื่อผู้ประกันตนได้ทราบถึงเจตนารมณ์อัน ดีของสำนักงานประกันสังคมแล้ว ก็จะทำให้ผู้ประกันตนได้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจของสำนักงาน ประกันสังคมในการที่จะดูแลผู้ประกันตนที่อยู่ในระบบประกันสังคม อันจะทำให้ผู้ประกันตนที่อยู่ในระบบ ประกันสังคมเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคม ที่จะสร้างหลักประกันให้แก่ ผู้ประกันตนในทุกๆ ด้าน รวมถึงกรณีชราภาพ ซึ่งแม้ผู้ประกันตนจะไม่ได้ทำงานและส่งเงินสมทบเข้า

กองทุนประกันสังคมแล้ว แต่สำนักงานก็จะยังดูแลผู้ประกันตนในทุกช่วงวัยให้มีหลักประกันความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อสำนักงาน เกิดความมั่นใจและเชื่อใจในการทำงานของสำนักงาน และก่อให้เกิดแรงสนับสนุนที่ดีต่อสำนักงานประกันสังคมต่อไปในระยะยาว ดังนั้น สำนักงานประกันสังคมควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกันตนทุกคนที่อยู่ในระบบประกันสังคมโดยเฉพาะผู้ประกันตนรายใหม่ ๆ ได้ทราบถึงการเริ่มเก็บเงินสมทบในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพ และให้ผู้ประกันตนทราบถึงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนและทั่วถึงทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการคุ้มครองในกรณีชราภาพให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้ประกันตน
2. ศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมกรณีชราภาพ ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎาเรศ พูลศิลป์. (2557). การรับรู้เกี่ยวกับกองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพของผู้ประกันตนในจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์ศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลธิดา นันทนเสวีวัฒน์. (2555). การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้ปกครองที่มีต่อการทำบัตรประจำตัวประชาชน กลุ่มบุคคลอายุ 7-14 ปี ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์และสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพย์สุดา วะนวนานนท์. (2559). การรับรู้ของบุคลากรในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นัชชา เกลียวสัมพันธ์ใจ. (2555). ความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์กรณีชราภาพของผู้ประกันตน ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ 7. ภาคนิพนธ์ศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสาธารณะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปฐมพร งามขำ. (2556). ความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรณีศึกษา: โครงการโรงไฟฟ้าทดแทนโรงไฟฟ้าแม่เมาะ. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- มัลลิกา คณานุรักษ์. (2547). จิตวิทยาการสื่อสารของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วารุณี แผนนรินทร์. (2561). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคมจังหวัดกำแพงเพชร. สารนิพนธ์ศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- วิจิตรา ฟุ่งลดดา วิเชียรชม. (2557). คำอธิบายกฎหมายประกันสังคม. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรัรัฐ โกวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. สมุทรสาคร: บริษัทพิมพ์ดี.
- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. (2535). ด้านการประกันสังคม. นนทบุรี: สำนักงานประกันสังคม

- สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. (2541). **แนวคิดและหลักการประกันสังคม**. นนทบุรี: สำนักงานประกันสังคม.
- สิริกาญจน์ ศิโรจน์นวกุล. (2557). **ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตนที่ทำงานในสถานประกอบการนิคมอมตะนครจังหวัดชลบุรี**. งานนิพนธ์ศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพรรณิการ์ ปานบางพระ. (2555). **ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติของพยาบาลในการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในโรงพยาบาลเอกชน**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเด็ก มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ. (2564). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2562 ประวัติศาสตร์ใหม่ผู้สูงอายุมากกว่าเด็กเป็นปีแรก**. [Online]. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2564. จาก <https://thaitgri.org>